

Kawalerowie Medalu *Pro Bono Silvae* Polskiego Towarzystwa Leśnego

W 2007 roku z okazji 125-lecia Polskiego Towarzystwa Leśnego oraz 100-lecia I Ogólnopolskiego Zjazdu Leśników ustanowiony został Medal *Pro Bono Silvae*, mający stanowić najwyższe odznaczenie PTL przyznawane corocznie jednej osobistości, szczególnie zasłużonej dla dobra lasów i leśnictwa. Jako pierwszy to zaszczytne odznaczenie otrzymał Członek Honorowy PTL oraz były długoletni przewodniczący Towarzystwa prof. dr hab. dr hc Andrzej Szujecki. W 2008 roku Kawalerem Medalu został wybitny historyk leśnictwa prof. dr hab. Józef Broda. Rok później wyróżnienie to przyznano wybitnemu specjalście z dziedziny hodowli lasu prof. dr. hab. Eugeniuszowi Bernadzkemu. W 2010 roku Kawalerem Medalu *Pro Bono Silvae* został prof. dr hab. Andrzej Klocek.

Poniżej przedstawiamy sylwetki kolejnych Kawalerów Medalu *Pro Bono Silvae*.

Andrzej Jerzy Szujecki

Urodził się 31 lipca 1929 roku w Stawiskach w powiecie Kolno. Naukę rozpoczął w szkole powszechnej im. Marii Magdaleny we Lwowie. Po wkroczeniu wojsk radzieckich aresztowano jego ojca, a on sam został wraz z matką wywieziony 13 kwietnia 1940 roku do Kazachstanu. Pracował tam jako pastuch, poganiacz wołów, zbieracz kukurydzy i pomocnik ogrodnika. W sierpniu 1942 roku ewakuował się wraz z armią gen. Andersa do Iranu, gdzie kontynuował naukę w polskiej szkole. Lata 1944-1947 spędził w polskich osiedlach w Indiach (Karaczi, Pakistan) i Afryce (Lusaka, Zambia), gdzie ukończył III klasę liceum ogólnokształcącego.

Do kraju powrócił w 1947 roku i po dwuletniej nauce w gimnazjum i liceum w Ostrowi Mazowieckiej zdał eksternistycznie maturę w Liceum im. A. Mickiewicza w Warszawie. Następnie wstąpił na Wydział Leśny SGGW, gdzie w 1953 roku otrzymał dyplom za wykonaną pod kierunkiem prof. Mariana Nunberga pracę magisterską z ochrony lasu i entomologii. Jeszcze w czasie studiów, 15 marca 1953 roku, podjął pracę w Katedrze Ochrony Lasu jako zastępca asystenta, awansując po otrzymaniu dyplomu na stanowisko asystenta. W 1962 roku uzyskał tytuł doktora nauk leśnych. Habilitował się w cztery lata później na podstawie badań ekologii chrząszczy z rodziny kusakowatych (*Staphylinidae*), które wskazały po raz pierwszy na niekorzystne oddziaływanie zrębów zupełnych na trwałość ekosystemów leśnych. W 1967 roku został mianowany docentem, a siedem lat później – profesorem nadzwyczajnym. Tytuł profesora zwyczajnego otrzymał w 1980 roku.

W roku akademickim 1969/70 był prodziekanem Wydziału Leśnego SGGW. Potem, przez cztery kadencje, łącznie 11 lat (1970-1975 i 1984-1990), sprawował funkcję dziekana Wydziału. W latach 1975-1981 piastował godność prorektora SGGW, znajdując duże uznanie studentów. W uznaniu zasług Senat SGGW nadał mu w 1999 roku tytuł doktora honoris causa. Ten zaszczytny tytuł nadała mu w 2001 roku również Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. Na emeryturę przeszedł w 1999 roku. W latach 2000-2003 pracował jako profesor w uczelniach niepaństwowych wykładając ekologię, inżynierię środowiska i entomologię.

Zainteresowania naukowe prof. Szujeckiego koncentrują się głównie na zagadnieniach dotyczących ochrony ekosystemów leśnych, inżynierii ekologicznej i entomologii (taksonomia, faunistyka, ekologia). Rozwinął szeroko zakrojone badania nad antropopresją ekosystemów leśnych, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu ingerencji człowieka na zespoły owadów glebowych, stwarzając podstawy metodyczne zoindykacji i waloryzacji zoindykacyjnej ekosystemów leśnych. Przedłożył koncepcję leśnej inżynierii ekologicznej, hylosozologii oraz nowego modelu prowadzenia gospodarki leśnej, której przedmiotem ma być ekosystem, a nie drzewostan. Wyniki swych badań i przemyśleń przedstawiał na wielu gremiach, konferencjach i w ośrodkach naukowych, m.in. na posiedzeniach Państwowej Rady Ochrony Środowiska (1978, 2002), Zgromadzeniu Plenarnym Polskiej Akademii Nauk (1995), Kongresie Leśników Polskich (1997), II i III Kongresie Nauki Polskiej, Colloquiach Zoologii Gleby (Praga 1993, Uppsala 1976, Syracuse 1979) oraz na uniwersytetach w Finlandii, Holandii Szwecji, USA i ZSRR. Jego prace przedstawiano na Światowym Kongresie Leśnym (1976) i Światowym Kongresie Entomologicznym (1968). Jest autorem ponad 250 pozycji naukowych (rozprawy, artykuły problemowe) i popularnonaukowych, w tym wielu w językach obcych. Do najbardziej znanych należą „Ekologia owadów leśnych” (1980, 1984, wydana także w dwóch wersjach w języku angielskim przez PWN i Wyd. W. Junk w 1987 roku) oraz „Czy lasy muszą zginąć” (Wiedza Powszechna 1992). W latach 1996 i 1998 ukazał się znakomity, kompleksowy podręcznik „Entomologia leśna”, który rzeczowo i zrozumiale ujmuje zagadnienia biologii i znaczenia gospodarczego owadów leśnych. Prof. Szujecki jest także współautorem podręczników akademickich i książek naukowych: „Ochrona lasu” (1975), „Entomologia a ochrona środowiska” (1976), „Biologiczne metody walki ze szkodnikami roślin” (1978). Jest autorem 5 zeszytów w wydanej w latach 1961-2008 przez Polskie Towarzystwo Entomologiczne serii „Klucze do oznaczania owadów Polski”, obejmujących 15 podrodzin i około 700 gatunków *Staphylinidae*. W 1999 roku ukazała się autobiografia prof. A. Szujeckiego pt. „Do rozstajnych dróg, czyli rozliczenie z dzieciństwem”, obejmująca okres przymusowej emigracji w życiu Profesora. W 2004 roku wydano monumentalny album o polskich lasach pt. „Wspólne dziedzictwo”, którego koncepcję, dobór fotografii i tekst osobiście skomponował. Prof. Szujecki jest również redaktorem naczelnym nowego, wieloautorskiego opracowania jubileuszowego pt. „Dzieje Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego” (2006-2007).

W ciągu długiej kariery naukowej był członkiem licznych organizacji oraz uczestniczył w pracach wielu rad i komitetów. Przez 17 lat był przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa (1974-1990). Przez dwie kadencje przewodniczył Radzie Naukowej Instytutu Ekologii PAN oraz przez szereg lat stał na czele Rady Naukowej Kampinoskiego Parku Narodowego. Był członkiem 6 komitetów naukowych PAN: Człowiek i Środowisko, Global Change, Ekologii, Zoologii, Ochrony Przyrody oraz Nauk Leśnych. Należał do Rad Naukowo-Technicznych kolejnych resortów, pod które podlegało leśnictwo (również jako przewodniczący). W latach 2002-2005 przewodniczył Radzie Leśnictwa przy Ministrze Środowiska. W latach 1984-1986 pełnił funkcję zastępcy sekretarza naukowego Wydziału II – Nauk Biologicznych, później Wydziału V – Nauk Rolniczych i Leśnych PAN. W 1987 roku został wybrany członkiem-korespondentem PAN, a w 2002 roku stał się członkiem rzeczywistym. Należy również, jako członek zwyczajny, do Warszawskiego Towarzystwa Naukowego. Aktywnie działał w Polskim Towarzystwie Entomologicznym, gdzie w latach 1967-1975 pełnił funkcję wiceprezesa. Z jego inicjatywy powstały istniejące do dziś sekcje problemowe oraz Biuletyn Informacyjny przekształcony później w Wiadomości Entomologiczne. Należy także do Polskiego Towarzystwa Leśnego, w latach 1981-1993 pełnił z wyboru funkcję przewodniczącego Zarządu Głównego

i przyczynił się do organizacji Jubileuszu 100-lecia Towarzystwa, a w jego ramach do utworzenia muzeum i pomnika leśnika-partyzanta w Spale.

Do szczególnych osiągnięć prof. Szujckiego na polu badawczym, edukacyjnym, organizacyjnym i politycznym należy inicjatywa i twórczość w budowaniu wiedzy ekologicznej i jej adaptacji dla potrzeb praktycznego leśnictwa. Wprowadził do programu studiów leśnych przedmiot ekologia ogólna oraz przedmioty specjalizacyjne: ekologię zwierząt i leśną inżynierię ekologiczną. Stworzył koncepcję i warunki do utworzenia i powołania Katedralnej Stacji Terenowej Kształtowania i Ochrony Ekosystemów Leśnych w Starej Brdzie Piłskiej, gdzie w ciągu 20 lat zrealizowano 5 zespołowych programów badawczych, 5 rozpraw doktorskich, kilkanaście prac magisterskich oraz gdzie odbył się szereg kursów szkoleniowych z zakresu leśnictwa ekologicznego dla personelu Lasów Państwowych oraz konferencji lub konsultacji międzynarodowych i krajowych. Zainicjował ogólnopolskie sympozja z udziałem gości zagranicznych pod hasłem „Kształtowanie i ochrona ekosystemów leśnych”. W latach 1973-2006 kierował 7 projektami zespołowymi wykonywanymi w Instytucie Ochrony Lasu i Drewna (później Katedrze Ochrony Lasu i Ekologii), a w latach 1986-1991 koordynował ogólnopolski program badawczy pt. „Ekologiczne podstawy gospodarki leśnej i kształtowania zdolności lasu do pełnienia wielostronnych funkcji”, w którym uczestniczyło około 30 zakładów naukowych. W efekcie wypracował koncepcję proekologicznego modelu gospodarki leśnej. Model ten spopularyzował m.in. na sesjach naukowych Polskiego Towarzystwa Leśnego, szczególnie zaś podczas sesji z okazji 86. Zjazdu Towarzystwa w Cedyni oraz 91. Zjazdu w Warszawie, a także w ramach II i III Kongresu Nauki Polskiej.

Gdy w 1993 roku został powołany na stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, zrezygnował z prezesury PTL, uważając, że Towarzystwo winno spełniać wobec polityki leśnej rządu funkcję recenzenta i móc występować z pozycji niezależnej. Jako podsekretarz stanu nadzorował pion leśnictwa. Opracował i wprowadził w życie wraz z promującymi ją Leśnymi Kompleksami Promocyjnymi Polską Politykę Ochrony Zasobów Leśnych (1994). Dał początek zmianie aktów prawnych w dziedzinach leśnictwa i łowiectwa, a szczególnie zasłużył się inicjując i redagując Politykę Leśną Państwa (1997), umacniającą funkcję ochrony przyrody i ekologizację gospodarki leśnej. Prowadził równocześnie szeroką akcję wdrożeniową i edukacyjną, co zaowocowało rozszerzeniem zakresu dostępnej informacji o lasach, leśnictwie i leśnikach oraz przyczyniło do zmiany modelu gospodarki leśnej z surowcowego na wielofunkcyjny i do usprawnienia działań służby leśnej w omawianym zakresie. Z jego inicjatywy powstało Centrum Edukacji Przyrodniczo-Leśnej w Rogowie oraz dwumiesięcznik *Poznajmy Las*. Po 70-letniej przerwie odbył się w Warszawie w 1997 roku Kongres Leśników Polskich, którego był inicjatorem i orędownikiem, pokonując liczne, towarzyszące temu przedsięwzięciu trudności. W latach 2001-2003, jako doradca Ministra Środowiska, spowodował utworzenie Komitetu sterującego pracami nad Narodowym i Regionalnymi Programami Polityki Leśnej Państwa, a Lasy Państwowe opracowały 17 RPOPLP według jego koncepcji.

Profesor Szujcki jest znany jako polityk leśny i uczyony również na arenie międzynarodowej. Wchodził w skład Komitetu Sterującego Europejskiego Centrum Ochrony Przyrody w Tilburgu. Uczestniczył w Światowych Kongresach Leśnych w Meksyku (1985) i w Antalji (1997 – jako przewodniczący delegacji polskiej). W tym samym charakterze brał udział w Konferencjach Stron Konwencji o Różnorodności Biologicznej (Wyspy Bahama 1994, Indonezja 1996), Światowej Konwencji Leśnej FAO (Rzym 1995), III Komisji Trwałego Rozwoju ONZ (Nowy York 1995) oraz w konferencji Klubu Brukselskiego nt. zrównoważonego leśnictwa (1996). Był przewodniczącym Konferencji IUFRO, ILO, FAO „Pożary Leśne” (Warszawa 1981) oraz honoro-

wym przewodniczącym Konferencji Krajów europejskich nt. Rekreacja i Turystyka (Warszawa 1994). Umocnił znaczenie leśnictwa polskiego w Ministerialnych Konferencjach Ochrony Lasów w Europie, m.in. przedstawiając stanowisko Polski na IV Konferencji (Wiedeń 2002) i przygotowując grunt do V Konferencji w Warszawie w 2007 roku.

Professor Szujecki jest cenionym dydaktykiem, doskonałym wykładowcą. Był promotorem ponad 70 prac magisterskich i 13 prac doktorskich. Sześciu jego wychowanków habilitowało się, a trzech jest profesorami tytułarnymi. Był recenzentem w wielu przewodach doktorskich, habilitacyjnych, w postępowaniu o nadanie tytułów naukowych. Przez dwie kadencje był członkiem Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej ds. stopni i tytułów naukowych.

Za wybitne osiągnięcia naukowe został wyróżniony licznymi odznaczeniami, w tym: Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Medalem Edukacji Narodowej, licznymi odznakami organizacji społecznych, wojskowych, samorządowych i gospodarczych. Szczególnie sobie ceni medal „Za działania na rzecz przyrody” nadany przez Kapitułę Medalu im. Wiktora Godlewskiego przy Ośrodku Kultury we wsi Boguty. Posiada Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Leśnego i Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, jest również Członkiem Honorowym obu tych Towarzystw. W 2006 roku za działalność naukową został wyróżniony przez Wydział V Polskiej Akademii Nauk dyplomem im. Oczapowskiego, a za działalność na rzecz PGL Lasy Państwowe Nagrodą A. Loreta. W roku 2009 Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego wyróżniła profesora medalem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie – najwyższym odznaczeniem tej Uczelni.

Józef Broda

Urodził się 22 stycznia 1920 roku w miejscowości Łyczba w powiecie Busko-Zdrój w rodzinie chłopskiej. Po ukończeniu szkoły podstawowej kontynuował naukę w gimnazjum i liceum w Mielcu. W 1942 roku ukończył II klasę liceum i zdał egzamin dojrzałości. W latach 1942-1944 brał udział w ruchu oporu jako żołnierz Batalionów Chłopskich. Ukończył w tym czasie konspiracyjną szkołę podchorążych. Równolegle, w latach 1943-1944, studiował historię na podziemnym Uniwersytecie Jagiellońskim. Po wyzwoleniu kontynuował studia i w 1947 roku uzyskał dyplom magistra z zakresu historii. W maju 1947 roku podjął pracę na Uniwersytecie Poznańskim w Zakładzie Historii i Socjologii Wsi Wydziału Rolniczo-Leśnego. Początkowo sprawował tam funkcję starszego asystenta, a od marca 1948 roku – adiunkta. Rok później doktoryzował się na podstawie pracy o gospodarce leśnej na Żywiecczyźnie w XVI-XVIII wieku, przedłożonej Radzie Wydziału Humanistycznego UP. W 1951 roku przeniósł się na równorzędne stanowisko do Katedry Ekonomiki Leśnictwa Wydziału Leśnego UP. Został tam kierownikiem nowo utworzonego Zakładu Historii i Geografii Gospodarczej Leśnictwa. Sprawował tę funkcję do 1970 roku, kiedy to, w związku z przejściem WSR na strukturę instytutową, Zakład zlikwidowano. W 1954 roku został mianowany docentem historii leśnictwa. W 1960 roku uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1971 r. – profesora zwyczajnego. Po likwidacji Zakładu nadal wykładał historię leśnictwa (w ramach ekonomiki leśnictwa). W 1990 roku przeszedł na emeryturę, ale nie zerwał kontaktów z uczelnią, prowadząc m.in. wykłady zlecone.

Członkiem Polskiego Towarzystwa Leśnego prof. Broda jest od 1956 roku. Od początku piastował godność zastępcy przewodniczącego Komisji Historii Leśnictwa, a w 1982 roku został

jej przewodniczącym. Przez wiele lat wchodził w skład Zarządu Głównego PTL. Należy także do wielu innych organizacji społecznych i naukowych. Był lub jest członkiem licznych komitetów i komisji Polskiej Akademii Nauk, m.in.: Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN (od 1974) i Komitetu Nauk Leśnych PAN (1970-1992) czy Komisji Koordynacji Badań nad Dziejami Wsi przy Komitecie Nauk Historycznych PAN (1958-1976). Jest również członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego (od 1952) i Komisji Historycznej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk (od 1952). Wchodził w skład Zespołu Historii Nauk Leśnych przy Zakładzie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN i w okresie jego istnienia pełnił funkcję wiceprzewodniczącego (1968-1982). Brał udział w organizowaniu Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Od 1970 roku jest członkiem prezydium jego Rady Naukowej.

Zainteresowania naukowe prof. Brody dotyczą głównie badań z zakresu historii leśnictwa, a częściowo także drzewnictwa. W ciągu ponad pół wieku pracy objął swymi badaniami bardzo szerokie ramy czasowe, od XV wieku aż do czasów współczesnych, oraz większość obszarów ziem polskich. W tym czasie opublikował około 145 pozycji i opracowań na tematy historyczne. W ich skład wchodzi rozprawy, monografie, artykuły naukowe oraz podręczniki akademickie: „Zarys historii gospodarstwa leśnego w Polsce” (1988) i „Historia leśnictwa w Polsce” (2000). Jako członek Komisji Historii Leśnictwa PTL brał udział w opracowywaniu oraz był współautorem większości publikacji zbiorowych na temat dziejów leśnictwa wydanych z ramienia Towarzystwa, m.in.: „Dzieje lasów, leśnictwa i drzewnictwa w Polsce” (1965) czy „Twórcy i organizatorzy leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju” (1974). Napisał również książkę pt. „Dzieje ruchu związkowego robotników drzewnych i pracowników leśnictwa do 1939 roku” (1977). W latach dziewięćdziesiątych XX wieku prof. Broda zajmował się tworzeniem zespolonej monografii Lasów Państwowych obejmującej lata 1918-1990, której był inicjatorem i redaktorem, a także w około 60% autorem (1992, 1997). Następną zbiorową pracą, w której uczestniczył jako autor, było opracowanie 11 rozdziałów i 2 podrozdziałów do trzutomowego dzieła „Z dziejów Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego na tle jego rozwoju” (2006).

W działalności naukowej prof. Brody najbardziej twórczy jest okres po przejściu na emeryturę (1990). Od 1995 roku ukazało się – oprócz jego udziału jako autora w wymienionych wyżej opracowaniach zbiorowych – około 20 indywidualnych publikacji o bardzo zróżnicowanej tematyce i szerokim zasięgu czasowym. Do najważniejszych z nich należą: „Okręg Lasów Państwowych w Poznaniu w dwudziestolecium międzywojennym i pięćdziesięcioleciu powojennym na tle ogólnego rozwoju lasów państwowych w Polsce” (1995), „Eksperyment z <<bezzrębówką>> w lasach państwowych w końcu lat czterdziestych” (1996), „Czy teza W. Jedlińskiego o gospodarczych przyczynach powstania w Polsce tzw. pasa bezświerkowego znajduje potwierdzenie w badaniach historycznych?” (1997), „Gradacje strzygoni choinówki w lasach państwowych Wielkopolski i Pomorza Gdańskiego w okresie międzywojennym” (2003), „Rozwój ruchu oporu w Polsce w okresie II wojny światowej i udział w nim leśników polskich” (2003), „Wśród śniegów i bagien tajgi” (2004), „Ostatnie dni i godziny A. Loreta przed aresztowaniem przez sowietów 17 IX 1939 roku” (2005), „Początki i rozwój gospodarstwa leśnego w lasach rządowych Królestwa Polskiego (od 1815 do I wojny światowej)” (2007), dwutomowe „Dzieje najnowsze leśnictwa w Polsce 1918-2006” (2007), „Dzieje akademickich studiów leśnych w Poznaniu 1919-2009” (2009), „Lasy państwowe Pomorza Gdańskiego w okresie międzywojennym” (2010) oraz studium historyczno-dokumentacyjne Ośrodka Kultury Leśnej w Gołuchowie. Prof. Broda stworzył w swym publikowanym dorobku podstawy naukowe historii leśnictwa jako oddzielnego kierunku badań naukowych.

Jest wyróżniony licznymi odznaczeniami, m.in.: Krzyżem Partyzanckim, Medalem Wolności i Odznaką Grunwaldzką (1948), Złotą Odznaką PTL (1966), Odznaką 1000-lecia Państwa Polskiego (1967), Odznaką „Zasłużony dla Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego” (1968) oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1973). Od 1994 roku jest Członkiem Honorowym Polskiego Towarzystwa Leśnego.

Eugeniusz Feliks Bernadzki

Urodził się 15 listopada 1930 roku w Bronkowicach (obecne woj. świętokrzyskie) w rodzinie o tradycjach leśnych (jego ojciec Zdzisław Bernadzki – absolwent Wydziału Lasowego Politechniki Lwowskiej pracował w administracji leśnej, m.in. na stanowisku nadleśniczego lasów wojskowych). W latach 1937-1945 przebywał w Brześciu Litewskim. Po wojnie kontynuował naukę w liceum w Kielcach, a po zdaniu egzaminu dojrzałości w 1948 roku wstąpił na Wydział Leśny Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Po ukończeniu studiów w 1952 roku podjął pracę naukową w Zakładzie Urządzania Lasu Instytutu

Badawczego Leśnictwa, a po czterech latach został mianowany adiunktem. Studia doktoranckie odbył w Instytucie Hodowli Lasu Politechniki Federalnej w Zurychu w Szwajcarii (1961-1964). Temat rozprawy doktorskiej obejmował wybór sposobów i czasu odnowienia w drzewostanach jodłowych w Górach Świętokrzyskich. Uzyskany w Szwajcarii tytuł doktora nostryfikował w 1968 roku na Wydziale Leśnym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Rok wcześniej objął stanowisko kierownika pracowni w Zakładzie Hodowli Lasu IBL. W 1970 roku mianowano go samodzielnym pracownikiem naukowo-badawczym. W 1973 roku habilitował się uzyskując *veniam legendi* w Instytucie Badawczym Leśnictwa na podstawie pracy pt. „Badania nad wykorzystaniem udoskonalonej klasyfikacji siedlisk do planowania hodowlanego”. W 1975 roku został przeniesiony do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, gdzie objął stanowisko docenta. Był zastępcą dyrektora Instytutu Organizacji Gospodarstwa Leśnego (1976-1979), a następnie dyrektorem Instytutu Przyrodniczych Podstaw Leśnictwa i Hodowli Lasu (1979-1982). Tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk leśnych nadała mu Rada Państwa w 1980 roku, zaś w 1988 roku – tytuł profesora zwyczajnego nauk leśnych. Gdy w 1982 roku na uczelni zlikwidowano instytuty objął kierownictwo Katedry Hodowli Lasu (1982-1999). W latach 1972-1990 wielokrotnie przebywał w Szwajcarii współpracując z tamtejszym Instytutem Badawczym Leśnictwa nad podstawami metodycznymi wielkoobszarowej inwentaryzacji lasu oraz nad badaniami dotyczącymi obumierania lasu. Również w roku akademickim 1992/1993 przebywał za granicą prowadząc przez dwa semestry jako visiting professor zajęcia na Wydziale Nauk Leśnych Politechniki Federalnej w Zurychu. W 2001 roku przeszedł na emeryturę.

Prof. Bernadzki aktywnie działał w licznych organizacjach i towarzystwach naukowych. Od 1952 roku jest członkiem PTL i w tym czasie pełnił w nim wiele funkcji w Zarządzie Głównym, m.in. w latach 1975-1978 był zastępcą przewodniczącego ZG. W 1994 roku nadano mu godność Członka Honorowego Towarzystwa. W 1983 roku wybrano go na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk, a od 1994 roku jest jej członkiem rzeczywistym. Przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza (1972-1981) oraz przewodniczącego (1981-1996) Komitetu Nauk Leśnych PAN. W latach 1984-1986 piastował również stanowisko zastępcy przewodniczącego Wydziału Nauk Rolniczych i Leśnych PAN. W Polskiej Akademii Nauk pełnił i nadal pełni wiele funkcji w różnych gremiach, m.in.: jako wieloletni członek Kolegium Wydziału

Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAN, członek Komisji Nagród tego Wydziału, członek Rad Redakcyjnych dwóch wydawnictw PAN. Przez wiele lat był przewodniczącym Rady Redakcyjnej Sylwana. Pracował w licznych gremiach doradczych, radach naukowych, m.in.: w Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej d/s Kadr Naukowych (1984-1990), w Radzie Leśnictwa (1984-2000) i w Państwowej Radzie Gospodarki Przestrzennej (1984-1988). Działał w Radach Naukowych pięciu parków narodowych (m.in. Ojcowskiego, Bieszczadzkiego, Świętokrzyskiego), a obecnie w Radzie Naukowej Kampinoskiego Parku Narodowego. Przez wiele lat pracował w Radzie Naukowej IBL (1985-1990), pełniąc m.in. funkcję zastępcy przewodniczącego. Działał również w Komitecie Człowiek i Środowisko przy Prezydium PAN i w Radzie Naukowo-Technicznej przy Naczelnym Dyrektorsze Lasów Państwowych. Był członkiem Rady Naukowej Stacji Badawczej Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej Zwierząt PAN (1997-2004). Obecnie jest członkiem Rady Naukowej Ogródu Botanicznego PAN (od 2007) oraz Rady Naukowo-Społecznej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Warszawskie” (od 2006).

Zainteresowania naukowe prof. Bernadzkiego w czasie jego pracy w IBL koncentrowały się początkowo na problematyce siedliskoznawstwa leśnego. Był m.in. współautorem poważnego dzieła „Typy siedliskowe lasu w Polsce” (1964), w którym przedstawił charakterystykę siedlisk w Sudetach. Opublikował następnie prace o siedliskach leśnych w Beskidzie Śląskim i w Tatrach. Zagadnienia siedliskoznawstwa leśnego stanowiły punkt wyjścia do badań w zakresie zagospodarowania lasu, przy czym szczególną uwagę poświęcił drzewostanom jodłowym w Górach Świętokrzyskich (praca doktorska i habilitacyjna). Niezależnie od tych prac rozwijał badania nad cięciami pielęgnacyjnymi, zakładał prowadzone do dzisiaj serie powierzchni doświadczalnych. Publikował liczne prace naukowe i popularno-naukowe w kraju i za granicą (Szwajcaria, Austria, Niemcy), brał udział w sesjach naukowych FAO i IUFRO. Po przeniesieniu do SGGW kontynuował badania nad problematyką planowania hodowlanego, ekologicznych podstaw hodowli lasu, półnaturalnej hodowli lasu, kształtowania lasów wielofunkcyjnych. Dużo uwagi poświęcał problemom zamierania lasów oraz zagospodarowaniu drzewostanów sosnowych, szczególnie możliwościom ich kształtowania bez stosowania zrębów zupełnych. Niezależnie od działalności na polu hodowli lasu publikował prace z dziedziny zarządzania lasu. Zajmował się m.in. problematyką podziału gospodarczego, produktywnością lasów i celami produkcji w dzielnicach przyrodniczo-leśnych. Przez 30 miesięcy pełnił funkcję eksperta w zakresie wielkoobszarowej inwentaryzacji lasów w Szwajcarii. W ostatnim okresie zajmuje się badaniami lasów naturalnych oraz problematyką lasu wielofunkcyjnego.

Dorobek naukowy prof. Bernadzkiego (pozycje indywidualne i współautorskie) obejmuje łącznie 200 pozycji bibliograficznych publikowanych (prace naukowe, wydawnictwa książkowe – monografie, podręczniki, skrypty, artykuły przeglądowe, popularno-naukowe, opracowania gospodarcze, publikacje w materiałach konferencyjnych i in.) oraz 136 pozycji niepublikowanych (dokumentacje naukowo-badawcze, ważniejsze ekspertyzy, oceny aktów normatywnych z zakresu leśnictwa, recenzje wydawnicze). Publikował prace w czasopismach polskich, szwajcarskich, niemieckich, austriackich, w czasopismach międzynarodowych, w wydawnictwach książkowych i materiałach kongresowych, w wydawnictwach zbiorowych dotyczących leśnictwa wielofunkcyjnego, badania lasów naturalnych, różnorodności biologicznej lasu. W ostatnim okresie ukazał się podręcznik jego autorstwa pt. „Cięcia odnowieniowe” (2000) oraz monografia „Jodła pospolita – ekologia – zagrożenia – hodowla” (2008).

Prof. Bernadzki ma poważne osiągnięcia na polu kształcenia kadr naukowych. Wypromował 9 doktorów nauk leśnych. Był opiniodawcą 93 kandydatów do stopni i tytułów naukowych,

tytułu doktora honoris causa oraz na stanowiska profesora i docenta. Był promotorem ponad 60 prac magisterskich. Prowadził liczne szkolenia dla kadry inżynierskiej Lasów Państwowych.

Jest odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrnym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem im. M. Oczapowskiego Wydziału V PAN, Złotą Odznaką SGGW, Medalem za Zasługi dla Akademii Rolniczej w Krakowie, Złotym Kordelasem Leśnika Polskiego i wieloma innymi odznakami resortowymi i uczelnianymi.

Andrzej Klocek

Sylwetka oraz dokonania profesora Andrzeja Klocka zostały szerzej przedstawione w Sylwaniu 10/2011.

Paweł Zarzyński